

Kjak

Hallstein Sigurðsson,
Formaður fyri Norrøna Felagið í Føroyum

Sektin í hvat tey smáu halda

Mánadagin 29. oktober kom út ein norðurlendsk frágreiðing, sum biðað hevur verið í spenningi eftir í eina tíð. Ein frágreiðing har granskarar við lærda háskúlan í Helsinki vóru bidnir um at koma við eini meting av, hvørja kós Norðurlond eiga at taka í framtíðini.

Metingin skuldi byggja á frágreiðingina frá Thorvald Stoltenberg frá 2009 um uttanríkis- og verjupolitikkk í Norðurlondum, og frágreiðingina hjá Gunnar Wetterberg frá 2010 um norðurlenska

samveldisstatin. Báðar hesar frágreiðingarnar verða hildnar at vera ov ókonkretar til at tær beinleiðis kunnu brúka til at seta dagsins politikkk út í kortið av nýggjum.

Tí varð finski granskarin Johan Strang (Center for Nordic Studies), biðin um at koma við eini frágreiðing, við meira konkretum boðum um hvat kann gerast fyri at styrkja um norðurlenska samstarvið og tann politiska og búskaparliga leiklut, sum Norðurlond kunnu fáa í tí alt meira altjóðagjörda heiminum.

Fleiri góðar og spennandi tilráðingar koma í hesi frágreiðingini við heitinum “Nordiska Gemenskaper”. Sum formaður fyri Norrøna Felagnum í Føroyum er tað eisini hugaligt at lesa, at serfrøðingarnir leggja dent á hvussu týðningarmikið tað er at hava fólksligu rørslurnar við í teimum týðandi politisku tiltøkunum, sum verða gjörd. Norðurlenska samstarvið byggir í sínum uppruna á ein fólksligan vilja um samanhald, samstarv og samskifti, og tí er eisini umráðandi, at ynskið

og tørvurin hjá vanliga borgaranum í londunum ikki verður gloymdur.

Men sum formaður í Norrøna Felagnum í Føroyum harmar tað meg almikið, at serfrøðingarnir í Helsinki í frágreiðingini als ikki koma inn á viðurskiptini hjá teimum londunum, sum í norðurlanda samanhangi verða rópt “sjálvstýrandi økir”. Grønland, Áland og Føroyar, og tann serligi status sum hesi lond hava fingið í norðurlenskum samanhangi, verða ikki tikin upp á tungu í frágreiðingini. Aftast í bókini eru seks

síður við nøvnum á umleið 125 fólkum, sum eru spurd til ráðs um evnið. Ikki ein einasti grønlandingur, ongin álendingur og heldur eingin føroyingur er spurdur eftir. Tað undrar eisini, at granskararnir - sambært keldulistanum - heldur eru farnir til Týsklands at spyrja, enn at fara til Danmarkar og Íslands.

Eg veit, at tað í Føroyum (í hinum londunum allarhelst eisini) eru granskarar, politikarar, ráðgevar og onnur fróð fólkk, ið kundu greitt frá viðurskiptunum hjá teimum smáu londunum, og

givið eitt gott íkast til hvussu Norðurlond kundu verið skipað í framtíðini.

Tá hesar tjóðir ikki verða nevndar - og ikki eingang hoyrdar - hvussu hevur man so hugsað sær, at fólkið í hesum londum skal taka undir við tonkunum, sum koma fram í frágreiðingini?

Hetta er ikki hóskandi fyri eitt 60 ára jubileumsrit hjá Norðurlandaráðnum.

Kári Thomsen

Fótonglar fyri sær sjálvum er kleyvarskapur

Trygvi D. Strøm, vælevni fyri Javnaðarflokkin á Tvøroyri, vísir í grein á nøkrum av okkara portalum, at avgjørt neyðugt verður við útbygging av Tvøroyrar Havn, tí VarinPelagic fær tørv á víðkan av frystigoymsluni. Róð verður upp undir, at ansast skal eftir at fótonglar sum ikki verða lagdir fyri framhaldandi framburði á Tvøroyri og kanska Suðuroy sum heild.

Henda útsøgn eigur at verða tikin við allar stórsta fyriveri, tí verður hugt eftir hvussu Tvøroyrar kommuna hevur fyriskipað fortreytir og býarplanlegging við vinnuøkjum, bústaðarøkjum, nýggjum vegum, ítróttar- og fritíðarøkum, vatn- kloakk- og øðrum tekniskum leiðingum, so kann ikki sigast annað enn, at kommunan júst hevur lagt fótonglar fyri sær sjálvari og teim fólki, sum búga í kommununi, og meira og minni forða og dýrkað um eina skilagóða framtíðar menning. Nøkur dømi kunnu nevast:

Ferjulegan á Krambatanga

Ferjulegan á Krambatanga varð løgd soleiðis, at ikki ber til meira at sigla inn um Lítla Hólm við smábatum. Varð ferjulegan løgd 40 metrar longur móti vestri, hevði enn borði til at gagnnýtt hetta sera vækra náttúrøki, sum altíð hevur verið gjørt. Verkfrøðingar hava seinri váttað, at einki var til hindurs fyri, at ferjulegan lá eitt vet longur vesturi og eisini uttan nakran meirkostnað.

Flogvallarmøguleikin spiltur

Í Froðba, frá Høvdatanga, vestur til gamla fótboltsvøllin á Sevmýri, er frástøðan góðar 1200 metrar. Økið er allarhelst einasta pláss í Suðuroy har lendisumstøður og veðurlíkindini eru so mikið góð, at til ber at gera ein flogvøll, ið kann taka flogfjør í stødd við t.d. SAAb 340, ið tekur um 30 ferðafólk og lastar umleið 12-14 tons. Í kleyvarskapi og manglandi

professionellari planlegging vóru byggiloyvi givin til 3 - 4 sethús, ið nú standa júst har ein lendingarbreyt kundi verið bygd. Skal slíkur vøllur gerast í framtíðini skulu einar 4 til 6 milliónir endurgjaldast til set-húsaiegara til nýgg og líka góð hús.

Vandamikil atkomuvegur

Nýggjur atkomuvegur varð lagdur oman fyri verandi búseting frá Trongisvági og út á Tvøroyri. Her vóru ongar skynsamar frákoyringar gjørdar til smærri savnað bústaðarøki til 5 kanska 10 sethús hvørt. Úrslitið er í dag at sethús standa lið um lið á øllum strekkinum frá Keyppsamtøkuni og út til búsetingina vestur úr Røktarheiminum. Ein vandamikil skipan við fleiri útkoyringum út á høvuðsveg har bilar standa perkeraðir á og fram við vegnum. Afturat tí ein vánalig gagnnýtsla av góðum dyrkaðum lendi.

Tvørá horvin og Valurn oyðilagdur

Heldur enn at leggja lok á vøkru Tvørá átti sjálvandi at verði gjörd nútímans kloakk-skipan har rør varð lagt fram við ánni. Her kundi verið ein snøgg gøta við benkrum fram við ánni. Eitt veðurgott pláss upp til grøna vøllin og fyrst bygda sethúsið á Tvøroyri. Væl grundaður spurningur kann setast, um tað var rætt at bróta seg ígjøgnum gamla bústaðarøkið í Valinum, tí væl bar til at leggja omankoyring gjøgnum gomlu fiskaplássini – frá horninum hjá Harry Jespersen, sála, og oman til miðstaðarøkið hjá N.J.Mortensen A/S. Aftur her ein avbera vánalig miðbýarskipan, ið greitt vísir jánkasliga økisnýtslu og innrætting til ein miðbý.

Vegagerð í miðbýnum

Fleiri líka so jánkasligir fótonglar hevur Tvøroyrar kommuna lagt sær sjálvum og borgarunum, og kann m.a. at nevast vegagerð í miðbýnum. Asfalt er lagt oman

á asfalt og eyr og uttan at tryggja haldgott støði til nógva og tunga ferðslu. Frá Kongabrekku og vestur til fiskapláss hjá T.F.Thomsen A/S – strekkið framman til sethúsin, ið Hans Georg Thomsen bygd í 1892, er um at detta niður og in í tún og urtagarð, tí einki annað enn asfalt og eyrur er undir til nógva og sera tunga ferðslu. Og næst er eingin veit at taka vatn frá vegnum og rennur alt tí inn á stykkið. Tvøroyrar kommuna letur hánt um støðuna og letur bara standa til. Her koma skattgjaldarar á Tvøroyri at gjalda stóra upphædd fyri kleyvarskap og fótonglar, ið býráðið hevur lagt sær sjálvum.

Nýggir fótonglar

Soleiðis kundi verið hildi á fram við fótonglum, ið Tvøroyrar kommuna leggur mótvegis skynsamari menn-ing og óneyðugum meir-kostnaðum, ið borgarin í

kommununi í síðsta enda kemur at gjalda. Nú skal so aftur ein nýggjur fótongul leggjast fyri framtíðar trivnað og skilagóðari skipan av miðbýnum. Friðaða økið fram til brúgvakant og keihyl við gomlum søguligum pakkhúsum, handli v.m. og einasta eftirverandi fiskaplássinum í býnum, hevur í eygsjón at verða innibyrgt við uppfylling av hylinum og stórari frystigoymslu. Trongligt er á Trongisvágsfirði, verður sagt, men er nakar annar fjørður í landinum, burtursæð frá Skálafirði, ið hevur so góðar umstøður at skipa væla umstøður til menning av fiskivinnuídnaði og vinnuvirkjum, sum júst Trongisvágsfjørður? Nei, neyvan tað, og skal mín vón og áheitan tí verða til allar veljarar á Tvøroyri, at tit nú velja skilafólk inn í býráðið, ið ikki áhaldandi ætla at leggja fótonglar fyri sær sjálvum, íbúgvum á plássinum og einari skilagóðari framtíðar menning.